

KLIMATET

"Gör grön energi billigare än olja"

Uppdaterat 2010-12-02 13:42. Publicerat 2010-12-01 12:14

Foto: Johannes Eisele / AFP Solceller. En del av framtiden, enligt stridbara debattören Bjørn Lomborg. Här en anläggning i Arndstadt i Tyskland.

Efter klimatfiaskot i Köpenhamn misströstar många om ett bindande avtal om utsläppsminskningar. Men tänk om ett sådant avtal inte bara är svårt, utan även ineffektivt? Den omstridda klimatdebattören Bjørn Lomborg och hans tankesmedja anser att det enda som hjälper är att göra grön energi billigare än kol och olja.

Klimatet [1] har tidvis varit bistrare i debatten än i jordens atmosfär. I en sådan miljö är det svårt att framföra synpunkter som kräver att man håller två tankar i huvudet samtidigt utan att bli stämplad som "alarmist" eller "förnekare".

Den danska statistikern och klimatdebattören Bjørn Lomborg började för ett tiotal år sedan föra fram åsikten att de åtgärder mot klimatförändringarna som föreslogs med Kyotoprotokollet gav betydligt sämre utfall för mänskligheten än en rad andra insatser mot sjukdom och fattigdom.

Att det pågår en global uppvärmning ifrågasatte han inte [2] – även om han kritiserade skräckscenarierna. Men professorn vid handelshögskolan i Köpenhamn placerades ändå snabbt i förnekarfacket.

I september i år lanserade Bjørn Lomborg en ny bok, "Smart Solutions to Climate Change", där huvudspåret är att vi borde satsa 100 miljarder dollar om året på alternativa energikällor för att på ett smart sätt ta oss ur fossilberoendet. "Lomborg byter sida", hette det då. Eller "Känd klimatskeptiker gör helomvändning", som brittiska The Guardian [3]skrev i en artikel som snabbt refererades i Europa och USA.

– Polariseringen i debatten är verkligen skälet till att vi inte kommit någon vart. På den ena sidan har vi folk som säger att den globala uppvärmningen inte existerar, vilket helt uppenbart är fel. Och på den andra sidan dem som säger att detta innebär jordens undergång inom tio år, vilket också är uppenbart fel, säger Bjørn Lomborg uppgivet till DN.se

Men han kan knappast klaga på uppmärksamheten, trots allt. Han har i årtal ofta befunnit sig i debattstormens öga, och i dagarna hade hans klimatfilm "Cool it" [4] premiär i USA, regisserad av prisbelönta Ondi Timoner.

I filmen får fredspristagaren Al Gore en känga för överdrifter i sin ödesmättade film "En obekväm sanning", som väckte mångas oro.

– **Det är helt klart** att man har skrämmt byxorna av oss i klimatdebatten. Konsekvensen är att vi blir panikslagna, och det är ingen bra grund för beslut, säger Lomborg.

– Vi har lovat saker som vi inte håller, samtidigt som vi genomfört symboliska lösningar som att byta glödlampor och att köra hybridbilar i stället för bensinbilar. Det är fina saker allt detta, men de har ingenting med lösningen på klimatproblemet att göra.

Och så använder han ett argument som man oftast förknippar med dem som förespråkar drastiska och snabba nedskärningar:

– Jag tror inte våra barn och barnbarn kommer att uppskatta oss för att vi talade fint om den globala uppvärmningen. Det viktiga är att vi gör något bra.

Och vad skulle då vara bra? Bjørn Lomborg och den tankesmedja han byggt upp på Köpenhamns handelshögskola, Copenhagen Consensus Center [5], vill snarare utveckla än avveckla. Efter att ha räknat på vad utsläppsnedskärningar av typen Kyotoprotokollet kostar i förhållande till vad de ger och jämfört det med olika alternativ är prioriteringen [6] tydlig: satsa stort på forskning och utveckling av ny klimatteknik och grön energi.

Utgångspunkten är EU:s så kallade 2020-strategi, dvs att unionen till år 2020 ska skära ner utsläppen med 20 procent jämfört med 1990, minska energiåtgången med 20 procent och till 20 procent använda alternativa energikällor. Enligt en klimatekonomisk expert [7] knuten till Lomborgs grupp kostar den här strategin – som den är tänkt att genomföras – 250 miljarder dollar per år (för övrigt fem gånger så mycket som EU självt säger).

– Och nettoeffekten blir nästan omätbar. Vi räknar med en minskning av temperaturen med 0,05 grader i slutet av århundradet. Vi kommer då sammanlagt att ha använt 20.000 miljarder dollar och uppnått i stort sett ingenting, säger Lomborg.

Om man i stället använder den här summan – som kan genereras med en koldioxidskatt på sju dollar per ton – på det som Lomborg menar är vettigt får man pengar över till att lösa andra världsproblem. Så här ser hans alternativa förslag ut i korthet:

1) Använd 100 miljarder dollar årligen till forskning och utveckling i ny grön energi, som sol, vind, geotermisk energi, fusion, fission, energieffektivisering, kollagring och alger.

– Forskning är otroligt billigt, därför ska vi investera på alla dessa områden. Sedan tar man fram vinnarna och satsar på det som kommer att ge våra barnbarn elektricitet och energi

2) Använd 50 miljarder till åtgärder för att anpassa oss till climateffekter som redan är oundvikliga; bygga vallar, förstärka hus, dika ut och liknande.

Redan de här investerade 150 miljarderna sägs med Lomborgs och Copenhagen Consensus analys ge över 500 gånger större effekt än nuvarande strategi: för varje satsad krona undviks elva kronor i klimatskador jämfört med två till tre öre med nedskärningsmodellen.

3) Återstår 100 miljarder dollar av de ursprungliga 250. Denna nätta summa skulle enligt Lomborgs idé räcka för att ge snart sagt alla människor i fattiga länder hälsovård, grundläggande utbildning och rent dricksvatten.

Det framhålls ibland att klimatproblemen är nära knutna till andra globala problem, bland annat genom att orsaka epidemier. Men den kopplingen är svag, hävdar Lomborg. Att skära ner koldioxidutsläpp är dessutom ett "fantastiskt" ineffektivt sätt att bekämpa malaria, tycker han. Exemplet som används i "Cool it" är att det kostar lika mycket att rädda en person från malaria genom utsläppsnedskärningar som det kostar att rädda 36.000 personer med direkta åtgärder.

En grundläggande poäng för Lomborg är att det aldrig kommer att lyckas att fördyra fossila bränslen så mycket att ingen vill ha dem, eftersom det är politiskt omöjligt och ekonomiskt oklokt. Bättre då att konkurrera ut dem:

– Så länge solceller kostar så mycket mer än fossila bränslen kan vi nog få välmenande västerlänningar att sätta upp dem, men vi kommer inte att få kineserna att göra det. Kan vi däremot göra dem billigare än fossila bränslen så har vi löst problemet.

Bjørn Lomborg är inte ensam om att tänka så. I "Smart Solutions ..." medverkar Roger Pielke Jr, en känd amerikansk miljöforskare som själv nyligen gav ut boken "[The Climate Fix](#)" [8]. Pielkes tes är att när politik inriktad på ekonomisk tillväxt ställs mot politik inriktad på utsläppsminskningar vinner den förra varje gång. Därför tycker också Pielke att man bör satsa på att få alternativ energi billigare än fossil.

– Min upplevelse är att allt fler kommer fram till att vi bör hitta en väg mellan den totala förnekelsen och den totala alarmismen, som inte har fört något gott med sig, säger Bjørn Lomborg.

Svagheten med hans och andras beräkningar är förstås att de är bara just det – beräkningar. Men kanske är tiden mogen för alternativa rutter runt den globala politiska klimatlåsningsen.

Anders Bolling

anders.bolling@dn.se

LÄNKAR I ARTIKELN

1. <http://www.dn.se/tema/klimatet>
2. <http://www.dn.se/ledare/kolumner/varningar-for-katastrof-hjalper-inte-varlden-1.448446>
3. <http://www.guardian.co.uk/environment/2010/aug/30/bjorn-lomborg-climate-change-u-turn>
4. <http://www.dn.se/kultur-noje/film-tv/cool-it-smarta-losningar-mot-klimathot-1.1207135>
5. <http://www.copenhagenconsensus.com/CCC%20Home%20Page.aspx>
6. <http://fixthecclimate.com/component-1/the-result-prioritization/>
7. <http://www.mi.uni-hamburg.de/Biography.5753.0.html>
8. <http://theclimatefix.com/>

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.